

Ook het huidige CDA heeft oog voor zwakkeren

Vrijwilligers zetten zich in om zieke ouderen een fijne tijd te bezorgen aan boord van het schip De Zonnebloem.
FOTO ANP

PvdA en CDA hebben nog steeds veel gemeen. Dat biedt wel degelijk perspectief om samen op te trekken, vindt Rien Franje (CDA).

RIEN FRAANJE, PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR VAN HET WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOOR HET CDA

De heimwee van PvdA'ers René Cuperus en Bert Ummelen naar het CDA van vroeger (Opinie, 12 april) belemmert hen om te zien dat het CDA net als weleer oog heeft voor mensen die kwetsbaar zijn. Dat zijn nu vooral de middengroepen die de klappen van de crisis moeten opvangen. Dat moet sociaal-democraten ook zorgen baren.

Voor christen-democraten komen mensen pas volledig tot hun recht in relatie tot en met anderen. De verbanden waarin die onderlinge relaties tussen mensen vorm krijgen, verdienen de ruimte om hun werk voor de samenleving te kunnen doen. De overheid dient vooral de voorwaarden te creëren om mensen en hun sociale verbanden tot hun recht te laten komen.

Ook de sociaal-democratie is geneigd om de mens te zien als onderdeel van een groter geheel. Daarbij bestaat het subtiele maar wel cruciale verschil dat de christen-democratie uitgaat van de kracht en mogelijkheden van de gemeenschap, terwijl de sociaal-democratie vooral de risico's ziet van onderdrukkende systemen die mensen tot slachtoffer van de

gemeenschap kunnen maken. Sociaal-democraten zien voor de overheid een belangrijke taak om het individu daartegen te beschermen.

Ambivalente houding

Sociaal-democraten denken ook als eerste aan de overheid als mensen en hun gemeenschappen niet in staat blijken om een maatschappelijk vraagstuk op te lossen, terwijl christen-democraten in dat geval eerder uitkomen bij de markt. Het verklaart bovendien de ambivalente houding van de PvdA ten opzichte van de door hun eigen kabinet afgekondigde participatiesamenleving. Veel sociaal-democraten zien het als een lege (en liberale) marketingterm die de samenleving moet klaarstomen voor een verder terugtrekkende overheid, die zijn taken als schild voor de kwetsbaren in de samenleving verzaakt.

Wanneer je ervan uitgaat dat iedereen deel is van een groter geheel, ga je op zoek naar wat mensen binnen dat geheel bindt. Je grondhouding is dan niet zozeer de verschillen uitvergroten, als wel zoeken naar gemeenschappelijke grond. Dat is wat christen- en sociaal-democraten (behoren te) doen en dat maakt dat Cuperus en Ummelen gelijk hebben als zij voor het CDA en de PvdA een gezamenlijke opdracht zien.

Bindmiddel

De middenklasse speelt in iedere samenleving een cruciale rol. Ze is zowel economisch als sociaal het niet te onderschatten bindmiddel. Het CDA maakt zich echter zorgen over de positie van de middengroepen en daarmee over de sociale cohesie in de samenleving. Het verwijt van Cuperus en Ummelen dat het CDA-pleidooi voor lastenverlichting voor de middengroepen erg mager is, miskent dat achter dit voor hen als rechts aandoende betoog zorgen

schuilgaan die ook de PvdA zouden moeten beroeren. Buma en de zijnen hebben terecht geconstateerd dat de middenklasse verschillende klappen van de economische crisis moet opvangen: hun huizen zijn minder waard, hun inkomens bevroren, hun baan staat op de tocht en hun belasting wordt verhoogd. En daarbij schaarst het CDA niet zozeer de tweeverdieners die drie tot vier keer modaal verdienen tot de middengroepen, maar het gezin dat met een anderhalf modaal inkomen voor de crisis ook al net de touwtjes aan elkaar kon knopen.

De heimwee van Cuperus en Ummelen belemmert hen om te zien dat het CDA nu net als vroeger oog heeft voor de mensen die kwetsbaar zijn. De realiteit van vandaag de dag is dat de middengroepen het moeilijk hebben. In plaats van vluchten in nostalgie, brengt bereidwilligheid om elkaars onderliggende politieke drijfveren te onderzoeken ons verder. Met een dergelijke houding zouden sociaal- en christen-democratie elkaar ook kunnen vinden in hun zoektocht naar een economie die niet ten koste gaat van maar ten dienste staat aan het goede leven.

De beide politieke stromingen kunnen vanuit hun gemeenschappelijke drang om te verbinden ook nadenken hoe kan worden voorkomen dat opleidingsniveau een nieuwe verzuiling en daarmee maatschappelijke fragmentatie initieert. En ze zouden een gemeenschappelijke agenda moeten hebben om van de EU weer het grote ideaal te maken van solidaire landen die gezamenlijk stabiliteit, invloed en welvaart genereren. Als je maatschappelijke verbinding predikt, moet je die zelf ook zoeken.

Dit stuk is een bewerking van een artikel dat afgelopen week in Socialisme & Democratie

verscheen.